

Komedie o strašidle

Autor: Plautus

Překlad: Klára Pražáková

Vydalo nakladatelství Museion, Praha 1926

Komedie o strašidle je římská komedie o bohatém obchodníkovi, který na tři roky opustil svého syna a nechal ho v domě spolu se svými otroky. Syn se však v době otcovy nepřítomnosti zkazil, začal každodenně pořádát ve svém domě hostiny, na kterých se svými přáteli bouřlivě pil, a tímto způsobem života utratil veškeré peníze a ještě se zadlužil. V tom momentu se vrací otec a syn se ocitá ve velkých problémech. Jeho věrný otrok Tranio mu chce pomoci, a tak se snaží pána různými lstmi a lhaním přechytračit. Bohužel se mu to nepovede a shodou náhod celý jeho podvod praskne a pán domu odhalí, co se stalo s jeho penězi a synem.

Příběh byl sice celkem čtivý a záživný, ale nenašla jsem v něm žádnou myšlenku. Bylo to naprosto jednoduché drama bez jakékoliv větší pointy nebo filozofických úvah, jak tomu bylo v řeckých tragédiích. Ani charaktery postav nebyly nijak zvlášť rozvinuté, kromě faktu, že otrok Tranio byl mazaný a jeho pán zase příliš důvěřivý. I námět byl prostý, ačkoli se na první pohled může zdát komplikovanější než například děj Médey. Každopádně bych řekla, že hlavní problém je forma. Autor se mohl víc rozepsat, zdramatizovat některé pasáže, dát tam víc emotivních prvků. Na toto téma by se dalo napsat mnohem víc.

Zajímavé bylo, že jednotlivé promluvy postav byly mnohem kratší než v řeckých tragédiích. V této komedii vždy někdo řekl větu a druhý mu na to odpovéděl třeba dvěma větami. Pak zase někdo řekl větu a odpověď se skládala z pěti slov. V řeckých tragédiích byly monology i třeba na stránku, někdy i víc, a tady za jednu stranu promluvílo deset lidí. To je další důkaz větší primitivnosti římských děl.

Vůbec nechápu, proč se tomuto příběhu říká komedie. I přes mou velkou snahu jsem nenašla ani jeden vtip nebo alespoň komickou situaci. A ačkoli mi spolužáci říkali, že v těchto komediích vtipy jsou, akorát tak prostoduché, že nám přijdou trapné a nezasmějeme se jim, já jsem nenašla ani ty. Jediné, o čem jsem usoudila, že by Římané mohli považovat za humorné, je vůbec ta situace, že by otrok mohl přechytračit urozeného pána. Zřejmě si připadali tak nadřazení, že se této myšlence smějí, a otroci se zase smějí hlouposti svých majitelů. Jestli ale takto vypadal jejich největší vtip, kterého byli schopni, přijde mi to dost smutné.

Komedie to, dle mého mínění, mají těžší než tragédie. Tragédii prožívá člověk pořád přibližně stejně i po dvou tisících letech, ale věci, které přišly lidem před touto dobou vtipné, už dnes nikoho nepobaví. Jde i o měnící se kulturu společnosti. Jestliže nějaké vtipy byly narážkami například na politickou situaci, v dnešní době je nikdo nepochopí. Proto možná komedie nesklízejí takový úspěch. Sice mě čtení bavilo, ale nemám pocit, že by mi to něco přineslo, na rozdíl od tragédií.

Zaujal mne název knihy (Komedie o strašidle). Na jeho základě bych si představila groteskní horor nebo příběh, ve kterém bude nějaká napínavá a dobrodružná scéna, ale nebylo to ani jedno. Tento titul byl hodně zavádějící a vůbec se ke knize nehodil. Za první to nebyla komedie a za druhé bylo strašidlo v textu zmíněno přibližně jednou a figurovalo jen jako

součástí lsti otroka Trania, ve skutečnosti vůbec neexistovalo. Kdyby to bylo na mně, vymyslela bych jiný název.

Opět, jako u Elektry, by mě zajímalo, jakým způsobem bylo nakonec divadlo inscenováno. Jestli alespoň kostýmy, pohyby postav a obecně celkové ztvárnění udělaly z této hry komedii. Samozřejmě tyto věci v knize napsané nejsou a myslím si, že by celkový dojem mohly hodně vylepšit.

Poté, co jsem přečetla Elektru a Médeu, mi toto dílo přijde dost chabé, ale asi bych je neměla takto porovnávat, jelikož jde o jiný žánr – komedie a tragédie – a i o jinou kulturu – římská a řecká – , takže je pochopitelné, že se díla liší. Zaujalo mě například, že v této knize vůbec nefiguruje sbor. I přes to všechno jsem ale ráda, že jsem měla možnost si knihu přečíst.